AMERICAN SNIPER

boekerij.nl

Chris Kyle

met Scott McEwen en Jim DeFelice

AMERICAN SNIPER

De dodelijkste scherpschutter van de VS

Vertaald door Gerrit-Jan van den Berg

BOEKERIJ

Eerste druk 2013
Zestiende druk 2025

ISBN 978-90-492-0809-7
ISBN 978-94-6023-778-2 (e-book)
NUR 330

Oorspronkelijke titel: *American Sniper*
Oorspronkelijke uitgever: William Morrow
Vertaling: Gerrit-Jan van den Berg
Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Services, Amsterdam
Zetwerk: Mat-Zet bv

© 2012 by Chris Kyle and Scott McEwen
© 2013 voor de Nederlandse taal: Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

De uitgever heeft ernaar gestreefd alle rechten van derden te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Ik draag dit boek op aan mijn vrouw Taya en mijn kinderen, omdat ze het ondanks alles met me hebben uitgehouden. Bedankt dat jullie er altijd waren als ik thuiskwam.

Ook wil ik het graag opdragen aan de nagedachtenis van mijn SEAL-maten Marc en Ryan, voor de manier waarop ze hun land moedig hebben gediend en hun niet-aflatende vriendschap jegens mij. Ik zal de rest van mijn leven om hun dood blijven treuren.

Inhoud

Opmerking van de auteur 9
Kaart van Irak 11
Proloog: Het kwaad in het vizier 13

1 Getemde bronco's en andere manieren om je te vermaken 19
2 Gedrild 33
3 Vernederingen 66
4 Nog vijf minuten te leven 80
5 Sniper 97
6 Dood en verderf 120
7 In de stront 159
8 Familieconflicten 197
9 De Punishers 218
10 De duivel van Ramadi 249
11 Man neer 271
12 Moeilijke tijden 292
13 Sterfelijkheid 317
14 Naar huis en eruit 341

Dankwoord 363

Opmerking van de auteur

De gebeurtenissen in dit boek zijn waar gebeurd, en ik heb ze zo nauwkeurig mogelijk opgeschreven zoals ze zich in mijn geheugen hebben genesteld. De dialoog hebben we aan de hand van mijn herinneringen gereconstrueerd, wat inhoudt dat de gesprekken wellicht niet letterlijk zo hebben plaatsgevonden, maar de essentie van wat er is gezegd klopt voor de volle honderd procent.

Tijdens mijn loopbaan bij het leger heb ik deelgenomen aan een aantal operaties die om redenen van nationale veiligheid geclassificeerd zullen blijven. Die heb ik in dit boek dan ook niet behandeld. Bij het voorbereiden van mijn relaas heb ik geen geclassificeerde informatie gebruikt.

Veel van de mensen met wie ik heb samengewerkt zijn nog steeds SEAL in actieve dienst. Weer anderen bekleden uiteenlopende functies bij de overheid en beschermen in die hoedanigheid ons land. Zij allen worden door de vijanden van ons land als vijand beschouwd, zoals ze ook mij als hun vijand beschouwen. Daarom geef ik in dit boek hun volledige identiteit niet prijs. Maar ze weten om wie het gaat, en ik hoop dat ze weten dat ik hun dankbaar ben.

IRAK
TURKIJE
ARABISCHE
REPUBLIEK SYRIË
IRAN
SAUDI-ARABIË
KOEWEIT
BAGDAD
AL-ANBAR
AN NAJAF
AL MUTHANNÁ
Koeweit
IRAK

PROLOOG

Het kwaad in het vizier

Eind maart 2003, in de buurt van Nasiria, Irak

Ik keek door het telescoopvizier van het snipergeweer en speurde de straat van het kleine Iraakse stadje af. Vijftig meter verderop deed een vrouw de deur open van een klein huis en stapte met haar kind naar buiten.

De rest van de straat lag er verlaten bij. De bewoners waren naar binnen gegaan, voor het overgrote deel doodsbang. Enkele nieuwsgierige zielen gluurden vanachter de gordijnen naar buiten, wachtten af. Ze konden de geluiden van de naderende Amerikaanse eenheid duidelijk horen. Mariniers trokken in groten getale langs de weg in noordelijke richting op om het land van Saddam Hoessein te bevrijden.

Ik had tot taak hen te beschermen. Mijn peloton had het gebouw eerder die dag in bezit genomen, waarbij we heimelijk posities hadden ingenomen om voor *overwatch* te zorgen – te voorkomen dat de mariniers bij hun doortocht vanuit een hinderlaag onder vuur zouden worden genomen.

Het leek een niet al te moeilijke opdracht – hoewel ik blij was dat de mariniers aan mijn kant stonden. Ik had gezien hoe zwaar ze waren bewapend en ik zou het niet graag tegen ze hebben opgenomen. Het Irakese leger maakte tegen hen geen enkele kans. Zo te zien leken ze het gebied al helemaal te hebben prijsgegeven.

De oorlog was ruwweg twee weken eerder begonnen. Mijn peloton, 'Charlie' (later 'Cadillac') van SEAL Team 3, had vroeg in de ochtend van 20 maart geholpen hem op te starten. We landden op het schiereiland Al-Faw en bezetten daar een olieterminal om te voorkomen dat Saddam hem in brand zou steken, zoals hij dat tijdens de Eerste Golfoorlog had gedaan. En nu hadden we de opdracht om de mariniers te assisteren bij hun opmars naar Bagdad.

Ik was een SEAL, een tot de Amerikaanse marine behorende commando die getraind was voor speciale operaties. SEAL staat voor *SEa, Air and Land* – zee, lucht en land – en dat omvat zo'n beetje alle gebieden waar we kunnen worden ingezet. In dit geval bevonden we ons een heel stuk landinwaarts, veel dieper dan waar SEAL's gewoonlijk actief zijn, maar naarmate de oorlog tegen het terrorisme langer duurde, kwam dat steeds vaker voor. Ik had bijna drie jaar training achter de rug, waarin ik had geleerd hoe ik strijd moest leveren; ik was klaar voor dit gevecht, althans, voor zover je voor dit soort gevechten klaar kunt zijn.

Het geweer dat ik in mijn handen had was een .300 Win Mag, een uiterst precies, speciaal voor scherpschutters gemaakt grendelgeweer dat aan mijn pelotonssergeant-majoor toebehoorde. Hij had de straat een tijdlang in de gaten gehouden en moest even pauzeren. Door mij te vragen zolang zijn plaats in te nemen en van zijn geweer gebruik te maken, liet hij zien dat hij vertrouwen in me had. Ik was nog maar een groentje en maakte nog maar net deel uit van Team 3. Naar SEAL-maatstaven moest ik me nog helemaal bewijzen.

Ik had ook nog geen training als SEAL-scherpschutter ondergaan. Ik wilde dat erg graag worden, maar ik had nog een lange weg te gaan. Door mij die ochtend zijn geweer te geven wilde de sergeant-majoor bekijken of ik wel over de juiste aanleg beschikte, of ik het wel 'had'.

We bevonden ons op het dak van een oud, vervallen gebouw aan de rand van een stadje waar de mariniers doorheen zouden trekken. Langs de vol gaten zittende weg die onder ons door liep blies de wind zand en vuil voort. Het oord stonk als een open riool – aan de geur van Irak zou ik nooit wennen.

'De mariniers komen eraan,' zei mijn sergeant-majoor toen het gebouw begon te trillen. 'Blijf de boel scherp in de gaten houden.'

Ik keek door het telescoopvizier. De enige mensen die ik zag waren de vrouw en een paar kinderen even verderop.

Ik zag hoe onze troepen tot stilstand kwamen. Tien jonge, trotse mariniers in uniform stapten uit hun voertuigen en verzamelden zich voor een patrouille te voet. Terwijl de Amerikanen zich gereedmaakten haalde de vrouw iets onder haar kleren vandaan en gooide dat naar het groepje mariniers.

Ze had de pin uit een handgranaat getrokken. Dat was me in eerste instantie ontgaan.

‘Het is iets geels,’ zei ik tegen de sergeant-majoor terwijl ik beschreef wat ik zag, hoewel hij zelf ook keek. ‘Het is geel, het voorwerp…’

‘Ze heeft een handgranaat,’ zei de sergeant-majoor. ‘Dat is een Chinese handgranaat.’

‘Shit.’

‘Schieten.’

‘Maar…’

‘Schiet nou. Probeer die handgranaat te raken. De mariniers…’

Ik aarzelde. Iemand van ons probeerde de mariniers via de radio op te roepen, maar slaagde er niet in ze te bereiken. En nu kwamen ze door de straat aangelopen en bewogen ze zich in de richting van de vrouw.

‘Schieten!’ zei de sergeant-majoor.

Ik oefende wat meer druk uit op de trekker en de kogel verliet met een harde klap de loop. Ik had geschoten. De handgranaat viel. Ik schoot opnieuw en de granaat explodeerde.

Het was de eerste keer dat ik iemand met een snipergeweer doodde. En de eerste keer – en de enige keer – dat ik in Irak een vrouwelijke tegenstander ombracht.

Het was mijn plicht om dat schot te lossen, en ik heb er dan ook geen spijt van. De vrouw was al dood. Ik wilde alleen voorkomen dat ze mariniers met zich mee zou nemen.

Het was niet alleen duidelijk dat ze de mariniers had willen doden, het liet haar ook nog eens koud of er nog anderen door de exploderende handgranaat zouden worden opgeblazen of bij het vuurgevecht om het leven zouden komen. De kinderen op straat, bijvoorbeeld, de mensen in hun huis, misschien haar eigen kind wel…

Ze was te zeer door het kwaad verblind om daarover na te denken. Ze wilde alleen maar dat er Amerikanen zouden sterven, op welke manier dan ook.

Mijn schoten redden een stuk of wat Amerikanen het leven, mariniers wier leven duidelijk meer waard was dan het verwrongen brein van deze vrouw. Wat betreft de manier waarop ik mijn werk heb gedaan kan ik met een zuiver geweten voor God verschijnen. Maar het kwaad dat zich in die vrouw had genesteld, haat ik met heel mijn wezen. Tot vandaag aan toe.

Een primitief, verachtelijk soort kwaad. Daar vochten we tegen in Irak. Daarom noemden veel mensen – ook ik – de vijand 'wilden'. Eigenlijk bestond er geen andere woord om datgene te beschrijven waarmee we daar te maken kregen.

Mensen vragen me voortdurend: 'Hoeveel mensen heb je gedood?' Ik zeg dan altijd: 'Maakt het antwoord me meer of minder tot man?'

Ik vind het antwoord niet belangrijk. Ik had er alleen best nog wat meer willen ombrengen. Niet om erover te kunnen opscheppen, maar omdat ik denk dat de wereld een betere plek is zonder deze wilden die tot alles bereid zijn om Amerikanen over de kling te jagen. Iedereen die ik in Irak heb doodgeschoten, probeerde Amerikanen of Irakezen die loyaal waren aan de nieuwe regering letsel toe te brengen.

Als SEAL had ik een taak te volbrengen. Ik heb de vijand gedood – een vijand die dag en nacht bezig was met het treffen van voorbereidingen om mijn mede-Amerikanen om te brengen. De succesvolle acties van deze vijand spoken nog vaak door mijn hoofd. Dat waren er weliswaar niet zo heel veel, maar zelfs het leven van één enkele gesneuvelde Amerikaan is er een te veel.

Het maakt me niet uit wat andere mensen van me denken. Dat is een van de dingen die ik in mijn jeugd nog het meest aan mijn vader bewonderde. Het interesseerde hem geen barst wat anderen van hem dachten. Hij was wie hij was. Het is een van de eigenschappen die ervoor hebben gezorgd dat ik mijn verstand niet heb verloren.

Dit boek zal gedrukt worden, maar ik ben nog niet gewend aan het idee dat mijn levensverhaal geopenbaard wordt. Om te beginnen heb ik altijd gevonden dat als iemand met alle geweld wilde weten hoe het was om een SEAL te zijn, hij zijn eigen drietandinsigne maar moesten zien te verdienen, het symbool van wie we zijn. Laat hem onze opleiding doorlopen, laat hem afzien, zowel lichamelijk als mentaal. Dat is de enige manier om erachter te komen.

Ten tweede – en dat vind ik een stuk belangrijker – wie heeft er nou belangstelling voor mijn leven? Ik ben niet anders dan anderen.

Ik heb toevallig wel in redelijk wat klotesituaties gezeten. Mensen zeiden dan tegen me dat zoiets interessant is. Ik zie dat toch anders. Soms begonnen mensen erover dat er een boek over mijn leven geschreven moest worden, of over bepaalde dingen die ik heb gedaan. Dat vind ik nogal vreemd, maar ik vind wel dat het om míjn leven en míjn verhaal gaat, en

dat ik het dan misschien maar beter zelf op papier kan zetten, zodat de gebeurtenissen beschreven worden zoals ze werkelijk zijn gebeurd.

Bovendien zijn er veel mensen die erkenning verdienen, en als ik het verhaal niet opschrijf, zou hun dat wel eens onthouden kunnen worden. En dat vind ik geen prettig idee. Mijn jongens verdienen meer lof dan ik.

Volgens de marine ben ik de scherpschutter die van alle Amerikaanse krijgsmachtonderdelen de meeste tegenstanders heeft uitgeschakeld, nu en in het verleden. Dat zou best kunnen. Maar het aantal wil nog wel eens variëren. De ene week is het 160 (het 'officiële' aantal op het moment van schrijven, voor wat het waard is), en dan is het plotseling weer hoger, en even later ligt het er weer ergens tussenin. Als je graag een aantal wilt horen, informeer dan maar bij de marine – als het je lukt ze op de juiste dag aan de telefoon te krijgen, bestaat zelfs de kans dat het goede aantal komt bovendrijven.

Mensen willen altijd het aantal weten. Zelfs als het van de marine zou mogen, dan nog zult je dat van mij niet te horen krijgen. Ik ben geen getallenjongen. SEAL's opereren altijd in stilte en ik ben een SEAL tot in het diepst van mijn ziel. Als je wilt weten hoe het was, probeer dan die drietandinsigne maar te halen. En als je wilt weten of ik de waarheid spreek, moet je maar navraag doen bij een andere SEAL.

Als je wilt weten wat ik bereid ben te vertellen – zelfs wat zaken die ik eigenlijk liever niet naar buiten zou willen brengen – lees dan verder.

Ik heb altijd gezegd dat ik niet de beste schutter, laat staan de beste scherpschutter ben die er op aarde heeft rondgelopen. Ik wil niet denigrerend doen over mijn vaardigheden. Ik weet dat ik mijn uiterste best heb gedaan om ze steeds te verbeteren. Ik verkeerde in de plezierige omstandigheid dat ik enkele uitstekende instructeurs heb gehad, mensen die heel veel lof verdienen. En mijn jongens – mijn collega-SEAL's en de mariniers en de soldaten van de landmacht met wie ik heb gevochten en die me geholpen hebben bij het uitvoeren van mijn taak – hebben allemaal in hoge mate aan mijn succes bijgedragen. Maar het hoge aantal en de zogenaamde 'legende' om mij heen hebben veel te maken met het feit dat ik veelvuldig in actie ben geweest.

Met andere woorden, ik was veel vaker in de gelegenheid dan anderen. Vanaf het begin van de oorlog in Irak tot aan het moment dat ik in 2009 de militaire dienst verliet, ben ik keer op keer uitgezonden. En ik had het geluk om direct op een post terecht te komen waar veel gebeurde.

Er is nog een andere vraag die me vaak gesteld wordt: heb je er geen moeite mee dat je in Irak zo veel mensen hebt doodgeschoten?

Dan is mijn antwoord: 'Nee.'

En dat meen ik voor de volle honderd procent. De eerste keer dat je iemand neerschiet, voel je je een tikkeltje nerveus. Dan denk je: ben ik in staat die vent écht neer te schieten? Klopt het wel? Maar nadat je je vijand hebt doodgeschoten, zie je in dat het oké is. Dan zeg je: 'Goed gedaan.'

En je doet het weer. En nog eens. Je doet het omdat anders de vijand jóú zal doden, of een van je landgenoten.

Zo zit een oorlog namelijk in elkaar.

Ik genoot van het werk dat ik deed. Nog steeds. Als de omstandigheden anders zouden zijn – als mijn gezin me niet zo nodig had – zou ik binnen de kortste keren weer terug zijn. Ik lieg niet en ik overdrijf ook niet als ik zeg dat het hartstikke leuk was. Als SEAL had ik de tijd van mijn leven.

De mensen proberen me wel eens een bepaald etiket op te plakken, dat van rotzak of boerenpummel, sluipschutter of SEAL; en misschien hebben ze nog wel een heel stel andere benamingen voor me, die je met goed fatsoen niet in een boek kunt zetten. En die kloppen waarschijnlijk allemaal wel. Maar uiteindelijk gaat mijn relaas – zowel in Irak als daarna – over veel meer dan alleen het doodschieten van mensen en het vechten voor mijn land.

Het gaat namelijk over het man-zijn. En het gaat over zowel liefde als haat.

1

Getemde bronco's en andere manieren om je te vermaken

Eigenlijk een cowboy

Elk verhaal heeft een begin.

Dat van mij vangt aan in het noorden van Midden-Texas. Ik ben opgegroeid in een klein stadje waar ik het grote belang leerde kennen van een gezinsleven en van traditionele waarden, zoals patriottisme, onafhankelijkheid en de bereidheid te willen zorgen voor je familie en de buren. Ik ben er trots op te kunnen zeggen dat ik nog steeds probeer overeenkomstig die waarden te leven. Ik heb een sterk rechtvaardigheidsgevoel. Bij mij is het allemaal nogal zwart-wit. Voor grijstinten heb ik niet veel oog. Ik denk dat het belangrijk is om anderen te beschermen. Ik vind het niet erg om hard te werken. Tegelijkertijd vind ik het leuk om lol te trappen. Het leven is veel te kort om dat niet te doen.

Ik ben opgevoed met het christelijke geloof en ik geloof nog steeds. Als ik mijn prioriteiten op een rijtje zou moeten zetten, wordt het God, vaderland, familie. Misschien dat je kunt discussiëren over welke plaats die laatste twee precies moeten innemen – de afgelopen tijd ben ik geneigd te denken dat onder bepaalde omstandigheden de familie belangrijker is dan het vaderland, maar ze liggen wel erg dicht bij elkaar.

Ik heb altijd veel belangstelling voor geweren gehad en ik vind ook jagen erg leuk. Je zou kunnen zeggen dat ik eigenlijk altijd een cowboy ben geweest. Vanaf het moment dat ik kon lopen heb ik paardgereden. Ik zou me vandaag de dag niet meer een echte cowboy willen noemen, want het is lang geleden dat ik op een ranch heb gewerkt, en ik neem aan dat ik van de vaardigheden waarover ik in het zadel toentertijd beschikte veel ben kwijtgeraakt. Maar toch, als ik diep in mijn hart geen SEAL zou zijn, dan ben ik een cowboy, of zou ik dat eigenlijk moeten zijn. Het probleem is alleen dat het heel moeilijk is om er je brood mee te verdienen, vooral als je een gezin hebt.

Ik kan me niet meer herinneren wanneer ik met jagen ben begonnen, maar het moet zijn geweest toen ik nog erg jong was. Mijn familie had een *deer lease* voor een gebied dat een kilometer of wat van ons huis verwijderd lag en we gingen dan ook elke winter op jacht. (Een *deer lease* is een vergunning om te jagen op het gebied van een ander. De eigenaar ervan geeft tegen een bepaald bedrag toestemming om er een bepaalde tijd te jagen. Ik ben me ervan bewust dat er in de Verenigde Staten verschillende vormen van jachtvergunningen bestaan.) We jaagden niet alleen op herten maar ook op kalkoen, duif en kwartel, afhankelijk van het seizoen. Met 'we' bedoel ik mijn vader, mijn moeder en mijn broer, die vier jaar jonger is dan ik. De weekenden brachten we door in een oude camper. Die was vrij klein, maar we vormden een hecht gezin en we hadden bijzonder veel plezier.

Mijn vader werkte voor Southern Bell en AT&T. Deze bedrijven maakten zich op een gegeven moment los van elkaar, maar in de loop van zijn carrière bij de telefoonmaatschappij fuseerden ze weer. Hij was er manager en steeds als hij promotie maakte verhuisden we weer. Dus je zou kunnen zeggen dat ik zo'n beetje overal in Texas ben opgegroeid.

Hoewel mijn vader in zijn werk succesvol was, had hij een vreselijke hekel aan zijn baan. Niet aan het werk zelf, maar aan wat er allemaal bij kwam kijken. De bureaucratie. Het feit dat hij in een kantoor moest zitten. Hij vond het afschuwelijk om elke dag een pak en een stropdas te moeten dragen.

'Hoeveel je ook verdient,' hield mijn vader me altijd voor, 'het is het niet waard als je werk doet waar je niet gelukkig van wordt.' Dat is het waardevolste advies dat hij me ooit gegeven heeft: doe in het leven wat je graag wilt. En tot aan de dag van vandaag heb ik geprobeerd die filosofie in praktijk te brengen.

Mijn vader was tijdens mijn jeugd mijn beste vriend, maar tegelijkertijd zag hij kans om die vriendschap te combineren met een stevige dosis vaderlijke discipline. Hij heeft altijd een duidelijke grens getrokken en ik zorgde ervoor die niet te overschrijden. Ik heb natuurlijk wel eens op mijn donder gekregen, maar nooit overmatig en nooit uit boosheid. Als mijn vader woedend op me was, nam hij altijd even de tijd om te kalmeren, en diende me vervolgens op beheerste wijze een pak slaag toe – om me daarna even te knuffelen.

Als je de verhalen van mijn broer hoort, zou je de indruk kunnen krij-

gen dat hij en ik constant ruzie hadden. Ik weet niet of dat zo is, maar we bakkeleiden wel regelmatig met elkaar. Hij was jonger dan ik en ook nog eens een stuk kleiner, maar hij betaalde altijd met gelijke munt terug en hij wist niet van opgeven. Hij is onverzettelijk en is tot op de dag van vandaag een van mijn beste vrienden. We hebben het elkaar vroeger behoorlijk moeilijk gemaakt, maar we hebben ook heel veel plezier gehad en we wisten dat we op elkaar konden rekenen.

In de hal van onze middelbare school stond vroeger een standbeeld van een panter. In het kader van de ontgroening was het traditie dat ouderejaars proberen de eerstejaarsleerlingen op die panter te zetten. Die eerstejaars verzetten zich natuurlijk heftig. Ik was al van school af toen mijn broer daar aan zijn eerste schooldag begon, maar ik ben speciaal teruggekomen en heb 100 dollar uitgeloofd aan iedereen die kans zou zien hem op dat standbeeld te zetten.

Ik heb die 100 dollar nog steeds.

Hoewel ik regelmatig bij vechtpartijen betrokken raakte, was ik zelden degene die begon. Mijn vader maakte me duidelijk dat ik een pak slaag van hem zou krijgen als hij erachter kwam dat ik met vechten was begonnen. We werden geacht daar ver boven te staan.

Maar mezelf verdedigen was een heel ander verhaal. En het beschermen van mijn broer was zelfs nog beter – als iemand probeerde hem te pesten, maakte ik korte metten met zo iemand. Ik was de enige die mijn broer een pak slaag mocht geven.

Ergens in die tijd begon ik ook in de bres te springen voor jongere kinderen die werden gepest. Ik had het gevoel dat ik op ze moest passen. Ik ging dat meer en meer als een soort taak beschouwen.

Misschien kwam dat omdat ik op zoek was naar een excuus om te vechten zonder dat ik in de problemen raakte. Maar ik denk dat er meer aan vastzat; ik denk dat het gevoel voor rechtvaardigheid en fair play van mijn vader meer invloed op me heeft gehad dan ik me toentertijd realiseerde, en misschien zelfs wel meer dan ik nu als volwassene besef. Maar wat er de reden ook voor geweest mag zijn, ik had daardoor ruim de gelegenheid om me in de nesten te werken.

Mijn familie was diepgelovig. Mijn vader was diaken en mijn moeder gaf les op de zondagsschool. Ik herinner me nog een periode toen ik jong was

waarin we niet alleen elke zondagochtend naar de kerk gingen, maar ook nog eens op zondag- en woensdagavond. Toch beschouwden we ons niet als overdreven godsdienstig, maar als nette, eerzame burgers die in God geloofden en actief waren in onze kerk. Eerlijk gezegd vond ik het toen meestal vreselijk om naar de kerk te gaan.

Mijn vader werkte hard. Ik vermoed dat dat in zijn genen zat – zijn vader had een boerderij in Kansas, en dat soort mensen werkt keihard. Eén baan was voor mijn vader niet genoeg; toen ik klein was had hij een tijdlang ook nog een diervoederhandel en we hadden verder een bescheiden boerderij waar we allemaal werkten om de boel draaiend te houden. Hij is officieel met pensioen, maar zelfs nu – als hij even niets om handen heeft op zijn kleine boerderij – doet hij nog allerlei klusjes voor de plaatselijke veearts.

Ook mijn moeder wist van aanpakken. Toen mijn broer en ik oud genoeg waren om alleen gelaten te worden, is ze als maatschappelijk werkster in een jeugdgevangenis gaan werken. Het was een veeleisende baan, de hele dag met moeilijk opvoedbare kinderen omgaan, en na een tijdje is ze ander werk gaan doen. Ook zij is met pensioen en nu worden haar dagen in beslag genomen door parttimewerk en haar kleinkinderen.

Zodra we van school thuiskwamen gingen we op de boerderij aan het werk. Mijn broer en ik waren na school en in de weekeinden verantwoordelijk voor het voederen en verzorgen van de paarden, en moesten ook het vee en de afrasteringen controleren.

Met vee had je altijd problemen. Ik heb wel eens een trap tegen mijn been gekregen, een trap midden op mijn borst en inderdaad, ik heb ook wel eens een trap tegen mijn achterste gekregen. Maar ik ben nog nooit tegen mijn hoofd getrapt. Als dat wél was gebeurd was mijn leven misschien heel anders verlopen.

Tijdens mijn jongensjaren zorgde ik voor stierkalveren en vaarzen in het kader van de FFA, de Future Farmers of America. (De officiële benaming luidt nu The National FFA Organization.) Ik vond de FFA geweldig en heb veel tijd gestoken in het verzorgen van het vee, om er vervolgens mee naar tentoonstellingen te gaan, hoewel de omgang met dieren ook heel frustrerend kon zijn. Ik was soms zo kwaad op ze en vond dat ze naar me moesten luisteren. Als alle andere middelen faalden, gaf ik ze een keiharde klap boven op hun enorm harde kop in de hoop dat ze zouden luisteren. Ik heb twee keer mijn hand gebroken.

Zoals ik al zei, als ik een harde trap tegen mijn hoofd had opgelopen zou mijn leven misschien heel anders zijn gelopen.

Wat vuurwapens betreft heb ik me gelukkig altijd weten te beheersen, hoewel het zonder meer altijd een passie van me is geweest. Zoals bij een hoop jongens was mijn eerste 'wapen' een Daisy BB-pompgeweer – hoe meer je pompte, hoe groter de kracht waarmee je schoot. Later kreeg ik een revolver waarmee CO_2-patronen konden worden verschoten en die erg veel op de oude Colt Peacemaker uit 1860 leek. Sinds die tijd heb ik een voorliefde opgevat voor vuurwapens uit het wilde Westen, en na mijn vertrek bij de marine ben ik begonnen met het verzamelen van de betere replica's. Mijn mooiste exemplaar is een Colt Navy Revolver model 1861, een replica die op de oorspronkelijke draaibank is vervaardigd.

Ik kreeg mijn eerste echte geweer toen ik zeven of acht was. Dat was een 30-06-grendelgeweer. Het was een degelijk geweer, zo 'volwassen' dat ik in eerste instantie doodsbang was om ermee te schieten. In de loop der tijd ben ik dat geweer gaan koesteren, maar ik weet nog wel dat ik eigenlijk veel liever de Marlin 30-30 van mijn broer wilde hebben. Die was, net als een echt cowboygeweer, van een hefboommechanisme voorzien.

Inderdaad, er is sprake van een rode lijn.

Bronco's temmen

Je bent pas cowboy als je een paard kunt temmen. Ik leerde dat toen ik op de middelbare school zat; in eerste instantie wist ik er nauwelijks iets van. Toen was het weinig meer dan: spring erop en probeer erop te blijven zitten totdat het dier ophoudt met bokken.

Naarmate ik ouder werd leerde ik natuurlijk meer, maar het overgrote deel van mijn vroege opleiding vond tijdens het werk plaats, als ik toch al op zo'n paard moest gaan zitten. Het paard deed dan iets en ik reageerde daarop, en vervolgens kwamen we samen tot een vergelijk. Het belangrijkste bij dat alles was misschien wel geduld. Van nature was ik niet bepaald geduldig. Tijdens mijn werk met paarden heb ik die eigenschap verder moeten ontwikkelen, en aan het vermogen geduldig te zijn heb ik later, toen ik scherpschutter werd – en ook toen ik mijn aanstaande vrouw het hof maakte – bijzonder veel te danken gehad.

Anders dan bij koeien en ander vee, heb ik nooit een reden gehad om

een paard een harde klap op zijn hoofd te geven. Je bleef er uiteraard wel net zo lang op rondrijden tot ze in jou hun meerdere erkenden, tot ze beseften wie er de baas was. Maar een paard slaan? Ik heb daar nog nooit een aanleiding voor kunnen vinden. Paarden zijn een stuk slimmer dan koeien. Als je voldoende tijd en geduld hebt, kun je een paard zover krijgen dat het met je samenwerkt.

Ik heb geen idee of ik al dan niet echt talent had om paarden te temmen, maar alleen al de omgang met die dieren creëerde bij mij een voorliefde voor alles wat met cowboys te maken had. Dus hierop terugkijkend is het niet zo heel vreemd dat ik al aan rodeowedstrijden begon deel te nemen toen ik nog op school zat. Uiteraard deed ik op de middelbare school ook aan sport – honkbal en American football – maar dat viel in het niet als je het vergeleek met de opwinding van een rodeo.

Elke middelbare school heeft zijn eigen clubjes: sportievelingen, computerfanaten enzovoort. Het ploegje jongens met wie ik omging waren de *ropers*. We droegen spijkerbroeken met laarzen eronder en deden ons best eruit te zien en ons te gedragen als cowboys. Alleen was ik geen echte *roper* – ik zou toen nog niet eens een kalf met een lasso kunnen vangen – maar dat weerhield me er niet van om al zo rond mijn zestiende bij rodeo's betrokken te raken.

Ik begon met het berijden van stieren en paarden tijdens kleinschalige, plaatselijke rodeo's, waar je twintig dollar moest betalen en dan net zo lang mocht rijden tot het dier je afwierp. Je moest wel voor je eigen uitrusting zorgen – sporen, *chaps* (de leren beenbeschermers) en de spullen om jezelf op het dier vast te zetten. Er was niets ingewikkelds aan: je klom erop en je viel eraf, om vervolgens opnieuw op het dier te klimmen. Geleidelijk aan lukte het me er steeds langer op te blijven zitten, en uiteindelijk bereikte ik het punt dat ik voldoende zelfvertrouwen had om aan wat grotere lokale rodeo's mee te doen.

Het klein krijgen van een stier is heel wat anders dan het temmen van een paard. Stieren bokken naar voren, maar hun huid zit zo los dat als ze voorwaarts gaan, je niet alleen naar voren schuift maar ook nog eens opzij glijdt. En stieren kunnen ongelooflijk snel om hun as draaien. Laat ik het zo zeggen: op een stier blijven zitten is niet gemakkelijk.

Ik heb een jaar lang stieren bereden, maar zonder veel succes. Op een gegeven moment, nadat ik er eens over had nagedacht, besloot ik op paarden over te stappen en moest ik bronco's zien te temmen. Dat is het klas-